

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6320/23
24.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиле АА из ... и тужиле ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Оленик, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 57/5, против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама тужиле ББ и тужене изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 2548/21 од 8.9.2023. године, у седници већа одржаној дана 24.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неоснована жалбе тужиле ББ из ... и тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2548/21 од 8.9.2023. године, у првом, другом и четвртном ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2548/21 од 8.9.2023. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиле ББ из ..., па је обавезана тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износе од по 800.000,00 динара због смрти оца ВВ, због смрти мајке ГГ, због смрти сестре ДД, због смрти брата ЂЂ и због смрти сестре ЕЕ, све са законском затезном каматом од дана пресуђења 8.9.2023. године, па до исплате, док је другим ставом изреке, одбијен као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износе од још по 1.200.000,00 динара са траженом каматом. Трећим ставом изреке, утврђено је да се тужба тужиле АА из ... сматра повученом. Четвртим ставом, изреке обавезана је тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова да тужиљи ББ из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 352.535,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама тужиља ББ и тужена Република Србије – Министарство унутрашњих послова побијали су првостепену пресуду и то тужиља ББ због погрешне примене материјалног права у другом и четвртном ставу изреке, а тужена из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20) у првом и четвртном ставу изреке.

Тужена је трошкове другостепеног поступка одређено тражила.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да жалбе тужиље ББ и тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова нису основане.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одредбе члана 386 став 3 истог закона, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се она жалбом тужене неосновано побија и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, пресудом Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кпо 2 – 49/2010 од 10.12.2010. године, оптужени ЖЖ из ..., оглашен је кривим што је дана 26.3.1999. године, почев од 12.00 часова, у ... – АП КиМ у својству командира ОУП ... за време оружаних сукоба између војних снага СРЈ – Војске Југославије и полицијских снага Републике Србије са једне стране и припадника тзв. Ослободилачке војске Косова са друге стране, те истовремено између оружаних снага СРЈ и коалиције НАТО пакта, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба у реону села ..., ..., против припадника ОВК, наредио групи од десетак припадника активног и резервног састава ОУП ... у којој су се налазили и осуђени ЗЗ, осуђени ИИ и сада покојни ЈЈ и друга НН лица, да крену у напад и убијање албанских цивила у делу града поред ..., где су се налазиле куће у којима су живеале породице ... и друге албанске породице, а потом одредио групу припадника ОУП ... којој је издао наредбу да лешеве убијених цивила утоваре у камион и одвезу са лица места, па су поступајући по тој наредби осуђени ЗЗ и ИИ заједно са сада покојним ЈЈ и НН лицима припадницима полиције, лишили живота укупно 48 лица, између осталих и из породице КК – сина ВВ старог 59 година, снају ГГ стару 54 године и њихову децу кћерке ДД стару 30 година и ЕЕ стару 22 године и сина ЂЂ старог 24 године - блиске сроднике тужиља, након чега су НН лица посмртне остатке у два наврата камионом превезли у правцу Призрена, да би потом били сахрањени у масовну гробницу на војном стрелишту код села Љубишде и Коруже, да би априла месеца 1999. године, у ноћним часовима, за сада НН лица припадници полиције, као и ЛЛ, те и други радници Комуналног предузећа “Хигијена” ту масовну гробницу грађевинским машинама откопали и посмртне остатке утоварили у два камиона, одвезли их у непознатом правцу, а након чега су тела пронађена на полигону САЈ у Батајници, чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становишта из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у

саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, за које кривично дело је осуђен на казну затвора у трајању од 20 година. Пресудом Апелационог суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кж1 По2 – 4/11 од 6.5.2011. године, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кпо2 – 49/2010 од 10.12.2010. године. Према изводу из регистра рођених за тужиљу АА произлази да је иста рођена дана ... године у ... од оца ... и мајке ..., а према изводу из регистра рођених за тужиљу ББ произлази да је иста рођена дана ... године од оца ... и мајке ... Према изводу из регистра умрлих за ВВ произлази да је исти рођен дана ... године, а да је преминуо дана 26.3.1999. године у ... Према изводу из регистра умрлих за ГГ произлази да је иста рођена дана ... године, а да је преминула дана 26.3.1999. године у ... Према изводу из регистра умрлих за ДД произлази да је иста рођена дана ... године од оца ... и мајке ..., да је била неударена и да је преминула дана 26.3.1999. године у ... Према изводу из регистра умрлих за ЂЂ произлази да је исти рођен дана ... године од оца ... и мајке ..., да је био нежењен и да је преминуо дана 26.3.1999. године у ... Према изводу из регистра умрлих за ЕЕ произлази да је иста рођена дана ... године од оца ... и мајке ..., да је била неударена и да је преминула дана 26.3.1999. године. Према исказу тужиље ББ, саслушане у својству парничне странке произлази да је иста живела у заједничком домаћинству са својим родитељима – оцем ВВ и мајком ГГ, са баком ..., старијом сестром ДД, млађом сестром ЕЕ и братом ЂЂ, а тужила АА је била ударена и живела је у посебном породичном домаћинству у односу на родитеље, брата и сестре. Тужила ББ је 1999. године, имала 17 година и преживела је страхан стрес због смрти блиских сродника, а од целе породице остали су јој само сестра АА и брат ЉЉ, а у међувремену се удала и има двоје деце. Тужба у овој парници поднета је дана 23.9.2021. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и стања у списима првостепени суд је у складу са чланом 35 став 2 Устава Републике Србије, члановима 172, 200 и 377 Закона о облигационим односима, чланом 13 Закона о парничном поступку и чланом 100 у вези са члановима 141 – 145 КЗ СРЈ оценио да је парнични суд везан правноснажном пресудом донету у кривичном поступку којом је оптужени ЖЖ у својству командира ОУП ... за време оружаних сукоба 1999. године наредио групи од десетак припадника активног и резервног састава ОУП ... да крену у напад и убијање албанских цивила у делу града поред ..., где су налазиле куће у којима су живеле породице ... и потом одредио групу припадника ОУП ... којој је издао наредбу да лешеве убијених цивила утоваре у камион и одвезу са лица места након чега су убијени и најближи сродници тужиље ББ, те је закључио да је тужена Република Србија по основу одговорности за другога одговорна за штету коју је тужила ББ претрпела. Првостепени суд је разматрајући приговор застарелости потраживања у складу са чланом 377 став 1 у вези са члановима 100 и 142 КЗ СРЈ оценио да је исти неоснован с обзиром да је штета коју је тужила ББ претрпела проистекла из учињеног кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва за које је прописано да кривично гоњење не застарева, те сходно томе потраживање настале штете није застарело. Закључио је да код утврђеног чињеничног стања да су чланови најуже породице тужиље ББ са којима је живела у заједничком домаћинству убијени од стране припадника ОУП ... у саставу МУП РС, па је за накнаду нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед смрти блиског лица које је претрпела тужила ББ одговора тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова чији је орган проузроковао штету тужили у вршењу својих функција.

Одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица првостепени суд је у складу са чланом 200 Закона о облигационим односима оценио све релевантне критеријуме за одређивање висине накнаде нематеријалне штете коју је претрпела тужила ББ, као и специфичне услове и околности под којима су страдали најближи сродници тужиле - родитељи, брат и сестре (сада покојни ББ, ГГ, ДД, ЋЋ и ЕЕ), па је закључио да правична новчана накнада нематеријалне штете износи по 800.000,00 динара, бог смрти сваког блиског лица, имајући у виду да смисао, циљ и сврха новчане накнаде нематеријалне штете није да се та штета отклони, јер се иста не може отклонити, већ да се оштећеном лицу омогући да прибави за себе одређена материјална добра која ће помоћи да бар донекле савлада болове и патње које је претрпела, а досуђени износи су адекватни обиму штете коју је тужила ББ претрпела, јер обухвата патње настале због смрти блиских лица, а да се при томе не погодује тежњама неспојивим са њеном природом и друштвеном сврхом. На досуђене износе накнаде нематеријалне штете првостепени суд је у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима тужилу ББ досудио законску затезну камату почев од дана пресуђења, када је утврђен износ правичне новчане накнаде нематеријалне штете, па до исплате.

Преко досуђених, а до тражених појединачних износа од по још 1.200.000,00 динара за свако преминуло лице, са траженом каматом, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев сматрајући исти превисоко постављен и да је у супротности са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу довољне и јасне разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези члана 355 став 3 Закона о парничном поступку, јер пропуштање првостепеног суда да у уводу побијане пресуде наведе јединствени матични број грађана, односно матични број правног лица, не утиче на законитост и правилност побијане пресуде будући да није споран идентитет лица на која се пресуда односи, а имајући у виду да се решење о исправци пресуде у смислу одредбе члана 362 Закона о парничном поступку може донети у свако доба.

Неосновани су жалбени наводи тужене о погрешној примени материјалног права код оцене пасивне легитимације указивањем да не постоји основ одговорности тужене само због чињенице да је оптужени ЖЖ у својству командира ОУП ... извршио кривично дело за које је осуђен првеноснажном пресудом Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кпо 2 – 49/2010 од 10.12.2010. године.

Одредбом члана 35 став 2 Устава Републике Србије прописано је да свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му је незаконитим или неправилним радом проузроковао државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган локалне самоуправе.

У смислу одредбе члана 172 став 1 Закона о облигационим односима обавеза накнаде штете коју је физичко или правно лице претрпело због неправилног или незаконитог рада државног органа постоји уколико су испуњени одређени услови - постојање штете и узрочне везе, као општи услови за грађанско правну одговорност и да је штета настала због незаконитог или неправилног рада државног органа. Незаконит рад би се манифестовао као поступање противно закону, другом пропису или општем акту или пропуштање да се закон, пропис или општи акт примени или као радња противна обичајима или правилима норме. Као неправилан рад могу се означити радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе односно делатности, а којима је грађанима односно правним лицима причињена штета.

Имајући у виду наведено, правилно је првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања у складу са чланом 35 став 2 Устава Републике Србије, члановима 172, 200 и 377 Закона о облигационим односима, чланом 13 Закона о парничном поступку и чланом 100 у вези са члановима 141 -145 КЗ СРЈ обавезао тужену да тужиљи ББ накнади нематеријалну штету коју је претрпела због смрти блиских лица - чланова своје најуже породице (оца и мајке, две сестре и брата), који су лишени живота као цивилна лица за време оружаних сукоба између војних и полицијских снага Републике Србије и припадника тзв. Ослободилачке војске Косова, од стране припадника МУП РС ОУП ... 33 и ИИ, који су правноснажно осуђени за кривично дело извршено у ... дана 26.3.1999. године, сада покојни ЈЈ и друга НН лица, која су поступала по наређењу ЖЖ, командира ОУП ..., који је правноснажном пресудом Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кпо 2 – 49/2010 од 10.12.2010. године, осуђен за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва због издавања наређења за убијање албанских цивила. С обзиром на то да је тужена одговорна за штету коју у вршењу функције трећем лицу проузрокује њен орган - службена лица МУП РС (у смислу члана 172 Закона о облигационим односима), правилно је обавезана тужена да тужиљи ББ накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због смрти блиских лица.

Правилно је првостепени суд оценио да је тужиља ББ активно легитимисана пошто је иста доставила доказе о сродству са преминулим блиским сродницима, а на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног правилно је првостепени суд закључио о постојању трајније заједнице живота, па је неосновано жалбено указивање тужене да тужиља није доказала своју активну легитимација.

Неосновано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права код оцене приговора застарелости потраживања тужиље ББ.

Правилно је првостепени суд применом члана 377 став 1 Закона о облигационим односима оценио приговор застарелости потраживања. У конкретном случају, штета је проузрокована кривичним делом ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗСРЈ, а како за то дело кривично гоњење не застарева у складу са одредбом члана 100 КЗ СРЈ, застарелост није наступила, па је правилно првостепени суд оценио да је неоснован приговор застарелости потраживања.

Неосновани су жалбени наводи тужене да привилеговани рок застарелости из

члана 377 Закона о облигационим односима тече само према учиниоцима кривичног дела. Дужи рок застарелости (који одговара времену потребном за застарелост кривичног гоњења) из одредбе члана 377 Закона о облигационим односима прописан је према сваком одговорном лицу, а не само према штетнику – учиниоцу кривичног дела, па захтев за накнаду штете када је она проузрокована кривичним делом застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења и то према сваком одговорном лицу, а у конкретном случају правноснажном пресудом утврђено је постојање кривичног дела и окривљени је оглашен кривим. Како је тужена одговорно лице, јер одговара за штету коју трећем лицу проузрокује њен орган у вршењу или у вези са вршењем својих функција у смислу члана 172 Закона о облигационим односима, правилно је првостепени суд закључио да се у конкретном случају и на тужену примењује рок застарелости из члана 377 Закона о облигационим односима и да потраживање тужиље ББ није застарело.

Неосновано се жалбама тужиље ББ и тужене указује на погрешну примену материјалног права – одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, у погледу досуђеног износа накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиских лица. Првостепени суд је приликом одлучивања о висини накнаде нематеријалне штете, правилном применом одредбе члана 200 у вези са чланом 201 Закона о облигационим односима, водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада, полазећи при томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, те да се досуђеним износом тужиљи Рахима Верисха може пружити одговарајућа сатисфакција за нематеријалну штету коју је претрпела. Правилно је првостепени суд у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима на досуђени износ накнаде нематеријалне штете тужиљи ББ досудио законску затезну камату почев од дана пресуђења, када је висина накнаде утврђена, па до исплате, пошто се висина накнаде нематеријалне штете утврђује према критеријумима и вредностима новца у моменту доношења побијане пресуде.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не обрађаје, јер су без утицаја на могућности другачијег пресуђења.

Правилно је првостепени суд у складу са члановима 153 и 154 Закона о парничном поступку одлучио о трошковима поступка чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења.

Са изложеног применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како тужена није успела са жалбом, применом члана 165 став 1 у вези са чланом 153 став 1 Закона о парничном поступку одбијен је као неоснован њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у другом ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка

Управитель писарнице
Јасмина Ђокић